

Adroddiad i	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad y cyfarfod	24 Gorffennaf 2024
Aelod Arweiniol/Swyddog	Cyng Julie Matthews, Aelod Arweiniol dros Strategaeth Gorfforaethol, Polisi a Chydraddoldeb / Helen Vaughan-Evans – Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau
Pennaeth Gwasanaeth	/ Helen Vaughan-Evans – Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau
Awdur yr adroddiad	Heidi Barton-Price, Swyddog Cynllunio Strategol a Pherfformiad
Teitl	Crynodeb o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol (Gorffennaf 2024)

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Er gwybodaeth, diweddariad ar Grynodedb y Gofrestr Risg Gorfforaethol (Atodiad 1) ym mis Gorffennaf 2024.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Yn dilyn [dull diwygiedig y cytunwyd arno](#), i ddarparu adroddiad risg 'mwy iteraidd' drwy gydol y flwyddyn, mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am Grynodedb diweddaraf y Gofrestr Risg Gorfforaethol.

3. Beth yw'r argymhellion?

- 3.1 Bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn derbyn Crynodeb o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol (Atodiad 1) er gwybodaeth.
- 3.2 Yn unol â [Chylch Gorchwyl y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio](#), nodi risgiau sy'n ymwneud â llywodraethu ac archwilio y mae angen eu craffu ymhellach

4 Manylion yr adroddiad

- 4.1 Er gwybodaeth, diweddariad ar Grynodedb y Gofrestr Risg Gorfforaethol (Atodiad 1) os caiff ei ddarparu ym mis Gorffennaf 2024
- 4.2 Mae'r adroddiad hwn yn dilyn dull diwygiedig y cytunwyd arno ar gyfer adrodd ar risg, er mwyn darparu adroddiadau risg 'mwy iteraidd' drwy gydol y flwyddyn i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.
- 4.3 Mae'r Gofrestr Risg Gorfforaethol yn cael ei datblygu a'i pherchnogi gan yr UDA ochr yn ochr â'r Cabinet. Cynhaliwyd yr adolygiad manwl blaenorol ym mis Chwefror 2024. Mae papurau a gyflwynwyd ddiwethaf er gwybodaeth i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ([Ebrill 2024 - Eitem 11](#)) ar gael ar-lein.
- 4.4 Ar hyn o bryd mae gan y cyngor 13 o Risgiau Corfforaethol ar y Gofrestr. Nid oes unrhyw risgiau wedi'u dad-ddwysáu ac nid oes unrhyw risgiau newydd wedi'u hychwanegu ychwaith.
- 4.5 Er bod y Tîm Gweithredol Corfforaethol (CET) wedi mewnbynnu drwy e-bost, nid oes unrhyw newidiadau sylweddol wedi'u gwneud yn ystod mis Mehefin 2024 gan y Perchnogion Risg ac nid yw'r sgorau risg gweddilliol wedi newid ar gyfer pob un o'r 13 Risg Corfforaethol.
- 4.6 Dylai'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fod yn sicr bod y Tîm Gweithredol Corfforaethol yn mabwysiadu dull monitro rhagweithiol o ymdrin â Risg Corfforaethol, ac mae 'plymiadau dwfn' chwarterol i risgiau wedi'u cynnwys ym Mlaengynllun Gwaith y CET. Ar gyfer 2024 mae'r plymiadau dwfn hyn wedi'u hamserlennu ar gyfer y risgiau canlynol:

¹Sef: Cael sicrwydd bod y prosesau rheoli risg yn gadarn ac yn cael eu cymhwyso'n gyson ar draws y cyngor, gan gynnwys: – adolygu a chymeradwyo'r Polisi a Chanllawiau Rheoli Risg, – monitro cymhwysiad ein prosesau rheoli risg.

- 01- Y risg o gamgymeriad diogelu neu ymarfer difrifol, lle mae gan y cyngor gyfrifoldeb, gan arwain at niwed difrifol neu farwolaeth.
- 31- Y risg o dwyll a llygredd yn arwain at golli arian ac enw da ac o bosibl yn effeithio ar y gwasanaethau a ddarperir.
- 34- Y risg nad oes digon o ofal wedi'i reoleiddio.
- 48- Y risg y bydd materion recriwtio a chadw yn arwain at golli arbenigedd a gallu gan arwain at berfformiad gwael neu annigonol.

4.7 Dylai'r pwyllgor hefyd fod yn sicr bod gan risgiau ariannol broses barhaus a manwl ar waith i sicrhau bod y risgiau hynny'n cael eu monitro'n gyson fel rhan o drafodaethau cyffredinol ar y gyllideb.

Datganiad Archwaeth Risg

4.8 Mae'r Datganiad Archwaeth Risg ([fel y'i diwygiwyd ym mis Ebrill 2024](#)) wedi'i gymhwyso.

4.9 Mae saith risg (54%) yn parhau i fod yn anghyson â Datganiad Archwaeth Risg y cyngor. Mae'r rhain fel a ganlyn:

- 01- Y risg o gamgymeriad diogelu neu ymarfer difrifol, lle mae gan y cyngor gyfrifoldeb, gan arwain at niwed difrifol neu farwolaeth.
- 21- Y risg na fydd integreiddio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol rhwng BIPBC a CSDd yn datblygu ymhellach.
- 34- Y risg nad oes digon o ofal wedi'i reoleiddio.
- 45- Y risg i enw da'r Cyngor o beidio ag ymateb yn ddigon cyflym neu ddigon cyflym i wneud ein cyfraniad i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd a sicrhau adferiad byd natur yn dilyn datgan Argyfwng Newid Hinsawdd ac Ecolegol ym mis Gorffennaf 2019.
- 50- Y risg y bydd ymrwymiad Llywodraeth Cymru i ddileu elw o ofal Plant sy'n Derbyn Gofal yn arwain at gyflenwad ansefydlog neu anaddas o leoliadau.
- 51- Yr amgylchedd economaidd ac ariannol yn gwaethygu ac yn arwain at anallu i osod cyllideb gytbwys.
- 52 - Mae cyllid annigonol yn arwain at dynnu gwasanaethau'n ôl neu'u cwtdogi, hyd yn oed pan ddarperir cyllideb gytbwys.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Cynllun Corfforaethol?

5.1 The purpose of the Corporate Risk Register is to identify the potential future events that may have a detrimental impact on the council's ability to deliver its objectives, including its corporate priorities. The identified controls and actions are, therefore, crucial to the delivery of the Corporate Plan 2022 to 2027.

6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Mae cost datblygu, monitro ac adolygu'r Gofrestr Risg Gorfforaethol yn cael ei chynnwys yn y cyllidebau presennol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1 Mae dogfennau'r Gofrestr Risg Gorfforaethol yn nodi risgiau a chamau lliniaru. Nid yw'r broses o ddatblygu ac adolygu'r ddogfen ei hun yn effeithio'n andwyol ar unrhyw un o'r nodau llesiant. Fodd bynnag, efallai y bydd angen asesiad effaith llesiant ar unrhyw broses, strategaeth neu bolisi newydd sy'n codi o ganlyniad i gamau lliniaru.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Ym mis Mehefin, cyn y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio gofynnwyd i Berchnogion Risg y CET (Prif Swyddog Gweithredol a Chyfarwyddwyr Corfforaethol) roi mewnbwn trwy e-bost i gadarnhau cynnwys y Crynodeb o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol, neu fanylu ar unrhyw newidiadau sydd eu hangen i'r brif gofrestr.

8.2 Dosbarthwyd Crynodeb o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol i'r UDA/Cabinet ac mae wedi'i rannu er gwybodaeth gyda'r Pwyllgor Archwilio Perfformiad.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol yn codi o ddatblygu, monitro ac adolygu'r Gofrestr Risg Gorfforaethol.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Nid oes unrhyw risgiau'n gysylltiedig â'r adolygiad hwn.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Deddf Llywodraeth Leol 2000.

11.2 Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn amlinellu rolau a chyfrifoldebau uwch swyddogion ac yn nodi bod yn rhaid i weithdrefnau a phrosesau clir fod yn eu lle i reoli risg yn effeithiol.